

Abtheilung Pressburg iratai. Esetleg még Pozsony város önkormányzatának iratai is.

– Az osztrák belügy- és rendőrnisztérium iratai. (A titkosrendőrség Pozsonyban, a magyar országgyűlés színhelyén volt a legjobban kiépítve. Megfigyelései, jelentései részletesek és pontosak voltak.)

– Sokkal jobban meg kell ismerni magának az UFV-nek, illetve az MEE-

nek a történetét. (Hol vannak az iratai?)

– Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület története, iratai. (Divaldék törekvéseit az OMGE támogatta, az OEE az OMGE patronálása alatt jött létre. Miért nem az OMGE Erdészeti Szakosztályát fejlesztették országos magyar erdészegyesületté, amikor erre javaslat is történt? A szakosztály és az UFV, illetve az MEE viszonya. Lehet, hogy az OEE

első alapszabályzat-ügye is az OMGE irattárában fekszik el.)

– Pest város polgármesteri hivatalának iratai. (már az 1866. december 9-i gyűlés ügyét is itt intézték.)

A feladatot szemügyre véve akaratlanul is Petőfi Sándornak A XIX. század költőjéhez címzett verse jut az ember eszébe: „Ne fogjon senki könnyelműen a húrok pengetéséhez.”

Dr. Király Pál

„Az erdészettörténész is csak okmányokkal (dokumentumokkal) igazolható következtetéseket vonhat le, állapíthat meg és közölhet.”

(Kollwentz Ödön: E. L., 1997. március, 87. o.)

Sokáig töprengtem azon, hogy válaszoljak-e Király Pál mellékelt cikkére. Van-e értelme egy ilyen rosszindulatú, rágalmazó cikkre válaszolni? Végül is rászántam magam az írásra, mert a hallgatás ebben az esetben meghátrálás lenne olyan állításokkal szemben, amelyek finoman kifejezve, nem felelnek meg a valóságnak. Még egy tény van, ami válaszra készlet. Egyesületünk vezetősége beleegyezését adta abba, hogy mind a mellékelt előadásom szövege, mind Király Pál cikke, valamint az utolsó szó jogán ezen válaszom az E. L. valamelyik számának mellékleteként megjelenhessen. Ezáltal egyesületünk tagságának is lehetősége nyílik (nem úgy, mint eddig, csak kis rétegének) erről a témáról egy átfogóbb képet kapni és a sokat hangoztatott „bizonyítékok”, „állítások” és a „mellékletek” alapján véleményt alkotni.

Ehhez talán nem felesleges az sem, hogy röviden felvázolom egyesületünk megalakulásával kapcsolatos, 10 éve tartó vita állását:

Az E. L. 1991. szeptemberi számából megtudható a következő tudósítás:

Az erdészettörténeti szakosztály ünnepi ülést tartott az OEE megalakulásának 125. évfordulója alkalmából.

A szakosztályrendezvényen „Az Országos Erdészeti Egyesület megalakulásának előzményei és körülményei” címmel két előadás hangzott el. Dr. Csőre Pál a témához kapcsolódó mondanójából elsősorban azt emeljük ki, hogy meggyőződése szerint jogi szempontból

Válasz dr. Király Pál „Ahogyan én látom az UFV és az OEE azonosságát” című cikkére

az OEE az 1851-ben alapított Ungarischer Forstverein-ből csak átalakult, annak jogutódja. Dr. Király Pál előadásában – amelyhez dokumentumokat is bemutatott – amellel történelmünket, hogy nekünk el kell fogadnunk a kortársak véleményét. Bedő Albert, Divald Adolf és második pedig egyértelműen leszögezték, hogy 1866. december 9-én új egyesület alakult, így ebben az évben valóban 125 éves az OEE. A vitában Abonyi István különvéleményének adott hangot, amely szerint az alakulás időpontjaként mind a két évszám – 1851 és 1866 is – elfogadható. Dr. Kollwentz Ödön az OEE alakulásának 1866. évi időpontját egy elgondolt, ki nyilatkozott dátumnak tartja...

Én az erdészettörténeti szakosztály üléséről mit sem tudva 1991 augusztusában részt vettem Sopronban az OEE 125 éves jubileumi közgyűlésén. A közgyűlés utolsó napján egy rövid beszélgetés folyamán egyesületünk akkori elnökének megemlítettem, hogy a tények alapján tulajdonképpen egy 140 éves évfordulóról kellett volna megemlékezni. Erre az elnök kb. ezt felelte: Elődeink mindig 1866. december 9-ét tartották egyesületünk megalakulásának időpontjánál. Ezért ebben nincs okunk kétkedni.

Engem azonban a dolog tovább sem hagyott nyugton. Ezért elhatároztam, hogy írok egy cikket és ebben feltárom az igazságot. Ezt a cikket 1992 első felében elküldtem az E. L. szerkesztőségének, abban a reményben, hogy le fogják közölni. Miután ez a remény hosszú idő után szétfoszott, akkor ezt a cikket 1995 júniusában egyesületünk vezetőségéhez is eljuttattam, kérve az abban foglaltak

mokban gazdag éve. Egyesületünk vezetősége ekkor megint Király Pált bízta meg egyesületünk történetének megírásával. Király Pál ezen munkája „130 éves az OEE” cím alatt az E. L. 1996. januártól decemberig terjedő számaiban jelent meg. Bár Király egyesületünk alapításával kapcsolatban, ebben a munkájában több részletet másképp írt meg, mint az előző ezen témájú írásaiban, alapjában véve azonban megmaradt régi állításainál: hogy a döntő bizonyítékok következtében, új név, új alapszabály, új egyesületi pecsét, egyben teljesen új egyesület megszületését hirdeti.

Én ezeket az állításokat egy rövid „Hozzászólás” keretében megcáfoltam (Hozzászólás Király Pál 130 éves az OEE című cikksorozatához. E. L. 1997. május, 164. o.)

Időközben 1998-ban egyesületünkben vezetőségváltás következett be. Bízva abban, hogy az új elnökség ezzel a témával szemben nagyobb érzékenységet tanúsít, mint elődje, javaslatomat 1999 februárjában újra benyújtottam. Erre az OEE elnöksége 1999 márciusában az Erdészettörténeti Szakosztályt kérte fel szakosztályi állásfoglalásra. Az Erdészettörténeti Szakosztály pedig 2001. május 8-ára tűzte ki egy előadás keretében az 1991-ben felvetett kérdést: Mikor alakult meg az OEE?, újbóli megvitatását.

Lássuk azonban Király Pál egyesületünk 1866-os megalakulásának újabb bizonyítékait. Király hozzászólásának a következő címet adta: „Ahogyan én látom az UFV és az OEE azonosságát”. Király mindjárt írásának címével bizonyítja, hogy nem érti vagy nem akarja megérteni a következőket: Azok, akik tíz évvel

előző megvitatását. Választ erre a beadványomra mai napig nem kaptam. Közben elérkezett 1996 jubileum-

ezelőtt, nyilvánosan 1866. december 9-ét mint egyesületünk alapítási dátumát kétségbe vonták, nem az MEE és az OEE közötti azonosság, hanem a két egylet közötti folytonosság elve miatt szálltak síkra. A két fogalom közötti különbséget akkor tudnánk a legjobban megérteni, ha a „Horthy korszak” alatt létező egyesületünk közösségét, működési szellemét és irányát, a rá következő „szocialista korszak” alatt működő egyesületünk közösségével, működési szellemével is irányával összehasonlíthatnánk (elemoznénk). Az eredmény az lenne, hogy e két korszak ugyanazon nevű erdészeti egyesület között az azonosság jóval kevesebb volna, mint pl. a kiegyezés előtt létező MEE és a kiegyezés után működő OEE között. Az azonosság mértékétől függetlenül – és a névváltoztatás ellenére is – a folytonosság azonban mind a négy korszakon keresztül töretlenül fennállott. Ezen az 1851-től napjainkig tartó jogfolytonosságon még a Tanácsköztársaság önkénye sem változtatott, amely rövid idejű uralma alatt egyesületünket feloszlatta.

Király Pál cikkének elején azt ajánlja, hogy „széles körűen kell a problémát vizsgálni”, mert a „források ilyen matematikus volta esetében nem lenne helyes állásfoglalásunkat kizárólag az 1866. dec. 9–10-i eseményekre, vagyis csupán a megalakulás közvetlen adminisztratív körülményeire leszűkítve kialakítani.”

Aki előadásom szövegét elolvassa, az meggyőződhet róla, hogy ezt megtettem. Ebben a válaszomban azonban még „szélesebb körűen” fogom a témát tárgyalni.

Vissza azonban egyesületünk megalapításának időpontjához.

Király cikkében felteszi a kérdést: „Mi lehet az oka, hogy az OEE 1866. dec. 9-én Pesten történt megalapításával kapcsolatos „legenda”, „elferdítés”, „sok kollégánk fejében továbbra is élő ábrándkép”, „tévhit” az említett adminisztrációs ellentmondás ellenére az OEE hivatalos álláspontjaként rendületlenül tartja magát, immár 135 éve?! (Nem 135, hanem csak 115 éve, 1886 óta.)

Választ erre legkielégítőbben *Ábrányi Kornél* (1849–1913), a kiegyezés utáni korszak írójának, újságírójának és országgyűlési képviselőjének egyik írása adhatja.

Ábrányi Kornél írja 1898-ban: „Ma nebéz, fojtó köd ül a magyar közélet fölött, akadályozva a körültekintést, az előrelátást: a történelem nem ismerése vagy még inkább annak félreismerése. Közgondolkodásunk a mesét még ma is

jobban szereti, mint a valóságot. Az illúziót jobban szereti, mint az igazságot. Az a történelem, amely tanít, nem kedves előtte, csak az, amely dicsékszik. Bizonyos tévedésekhez ma is szent kegyelettel ragaszkodik, és gyűlöli azokat, akik elemző kézzel akarnak nyúlni azokhoz. Innen származik az ellentét a tipikus magyar ember gondolkodása és érzése között. Gondolkodásában alkalmazkodni tud a létező világhoz, tud nagyon is gyakorlatias lenni, de érzéseit táplálni még akkor is kell neki egy nem létező világ.

Van is egy politikai iskola, amely még ma is nagyon erős, és azt hirdeti, hogy bizonyos történelmi tévedések ma is fenntartandók, mert ezekre szükség van, hogy meg ne rendüljön a nemzet önbizalma. Pedig az igazság nemcsak abból áll, ami a nemzetre nézve kedvező és jó, hanem abból is, ami kedvezőtlen és rossz.” (Nemzeti ideál)

Ezzel részemről le is zárhatnám a témát, mert az idézett állítások nagy része sajnos még a mai magyar társadalom közgondolkodására is jellemző.

Folytassuk azonban a vitát Király Pál óhajának megfelelően, széleskörűen.

Király az előbb idézett kérdésére természetesen más választ ad. Szerinte egyesületünk 1866-os alapítási dátuma azért tartja magát rendületlenül, „mert az OEE alapítói megtagadták az Ungarischer Forstvereinnel való azonosságot és az OEE megalapításának időpontjává 1866. december 9-ét nyilvánították! (Akkor, amikor az 1867-es kiegyezés nyomán a politikai viszonyok alakulása ezt már lehetővé tette.)”

„Nyilvánították.” Ez a kifejezés mintha már ismerős volna. Kollwentz Ödön mondta 1991-ben, hogy ő az OEE alakulásának 1866. évi időpontját egy elgondolt, kinyilatkozott dátumnak tartja (már idéztem). Az álláspontok tehát közelednek egymáshoz? Zavarttá csak az tesz, hogy Király ezzel a szóval egyesületünk megalakulásának harmadik változatát találja fel.

Az „aranybetűkkel írt”, majd a „csendes forradalomként” létrejött változatok után „1886-ban nyilvánítás”. Miért kellett azonban a „nyilvánítással” 1886-ig várni? Egész biztos, hogy nem a politikai viszonyok miatt. Ha pl. az emigrációban élő Kossuth Lajos híres, Deák Ferenchez intézett nyílt levele (az ún. Cassandra levél) a pesti „Magyar Újság” 1867. május 26-i számában megjelenhetett (tehát még Ferenc József megkoronáztatása előtt), ha Tisza Kálmán 1868. március 17-én egy körlevélben az ún. „bihari ponto-

kat” kihirdethette, akkor abban a politikai légkörben egy kis egyesület megalakulási dátumának utólagos „nyilvánítása” minden további nehézség nélkül lehetséges lett volna. Ezt az „utólagos nyilvánítást” az egyesület vezetősége már az 1867-es, Losoncon megtartott közgyűlésen megtehetné volna. De nem tette meg. Ezen a közgyűlésen egy szó nem esett arról, hogy az előtte való évben valamiféle megalakulás történt volna. A losonci közgyűlés lefolyásáról az E. L. 1867. szeptemberi számában Bedő Albert, az egyesület titkára számol be. A beszámoló egyik fejezete így hangzik: „Ezután a titkári jelentés adatott elő a múlt közgyűlés óta történt ügyvezetéséről, mely szerint az egyesületnek akkor 4 alapító és 755 rendes tagja volt; a rendes tagok közül kilépett 15 tag helyében időközben más 15 tag lépve be, így a rendes tagok száma nem kevesedett, míg ellenben az alapító tagok száma 102-re szaporodott.” Tehát az „egyesületnek akkor”..., ez az egyesület akkor pedig még az MEE nevet viselte.

Mint látta azonban Király Pál ugyanezen egyesület tagságának számbeli fejlődését, a pesti és a losonci közgyűlés között: „Az újonnan megalakult egyesület vezetősége teljesen tisztában volt az előtte álló feladatokkal, azok társadalmi jelentőségével és nagyságával, s teljes energiával vetette magát azok megoldására.” Majd így folytatja: „ehhez a belső erő is hamarosan rendelkezésre állt, mert a 43 fős létszám a következő évben már 755 főre szökött.” (120 éves az OEE, ERFA, 1987. január, 3. oldal.) Király Pálnak ilyen és hasonló „elferdítéseire” jegeztem meg az előadásomat követő vitában, hogy az erdészettörténetet (ide tartozik egyesületünk története is) nem szabad Hány János daljátéknak vagy Szilvási Lajos-féle szocialista realizmus stílusban megírt regénynek tekinteni.

Mi volt azonban az 1886-os „nyilvánítás” igazi háttere?

Mint Király Pál cikkéből is megtudható, 1886 decemberében három eseményt ünnepelt egyesületünk tagsága.

1. Az egyesület székházának felavatását.
2. Az E. L. kiadásának 25. évfordulóját.
3. Az OEE alapításának 20. évfordulóját.

Úgy a székház felavatására, mint az E. L. 25. éve tartó folyamatos kiadására egyesületünk akkori tagsága méltán lehetett büszke, és ezeket jogosan ünnepelhette. A harmadiknál azonban már a jubileumi szám is megkérdőjelezhető. A

20-as szám, bár kerek, de sem akkor, sem jelenleg nem szoktak 20 éves évfordulókat ünnepelni. (Egyébként 40 éves évfordulókat sem.)

Könnyelműen azt mondhatnánk, három a magyar igazság elve adott okot a hármass ünnepségre. Szeretünk ünnepelni, ha háromra nincs ok, csak kettőre, akkor keressünk okot a harmadiknak is.

A „kinyilvánítás” igazi oka azonban a Kiegyezés óta megváltozott közvéleményben keresendő. Tudjuk, hogy Kossuthnak Deákhoz intézett levele, majd az ezután elkezdődött Kossuth-kultusz, valamint az ellenzéki pártok propagandája a magyarság nagy részét a Kiegyezés által létrejött államformánk szerkezte ellen hangolta. Főleg az ún. „átkos közügyek” (hadügy, külügy, pénzügy) voltak azok, amelyek a nemzet önérzetét bántották. Ezek a tények visszahatásként nagymértékben hozzájárultak egy erős nacionalista közvélemény kialakulásához. Az idegen nevű, állami szolgálatban lévő honfitársakkal szemben már ekkor megkezdődik a hazafiasság nevében, felsőbb szervektől kiinduló kényszer nevük magyarosítására. Ezekben az években egy külön rovat jelent meg az E. L.-ban „Magyarosodunk” jelszó alatt. Itt azoknak a nevét lehet olvasni, akik idegen hangzású nevüket magyarosra változtatták. A tudtul adás szövege mindig az „Éljenek” szóval záródott. Szerintem ez a szellem tette lehetővé, hogy 1886-ban egyesületünk megalakulásának időpontjává 1866. december 9. lett „kinyilvánítva”. A „nyilvánításhoz” szükséges magyarázó szöveget Horváth Sándor, egyesületünk akkori titkára szolgáltatta (már többször idézve). Ez a szöveg valóban úgy kezdődik, ahogy Király Pál cikkében idézte: „Az OEE 1866. december 9-én, tehát ezelőtt éppen 20 évvel alakult meg Pesten...” Ehhez azonban Horváth rögtön hozzáfűzte a következő magyarázatot: „Tulajdonképpen nem új egyesület alakult meg e napon, hanem az addigi 'Magyar Erdészeti Egylet' alakított át az országos erdészeti egyesületté, a nélkül, hogy a régi egylet feloszlott volna...”

Tehát Horváth Sándorban még volt annyi igazságérzet és tapintat, hogy a „nyilvánítás” után közvetlenül egyesületünk bölcsőjéről is megemlékezett. Erre azért is szükség volt, mert biztos zavarba jött volna, ha a következő kérdésre kellett volna választ adni: Miért kellett egy Pesten, újonnan megalakult egyesületnek, megalakulása után székhelyét Pozsonyból Pestre áttenni? Erre a kérdésre

pedig minden korszakban csak egy választ lehetett volna adni: „Tulajdonképpen...”, „Voltaképpen...”, „Valójában...”

Ezek után nem tudom, lenne-e még értelme a Király Pál által idézett 1886-os „Tanúságtétel” további ünnepi szónokainak vagy a következő évfordulók elhangzott hasonló „tanúságtételeknek” a szövegét elemezni. Ha ezt megtennénk, akkor arra az eredményre jutnánk, hogy ezen szövegek legnagyobb része a már többször idézett Horváth Sándor „Adatok...” című cikkére alapozódik. Ebből a forrásból csinált később a legtöbb egyesületünk alapításáról író, hajlama és természete szerint kisebb vagy nagyobb szökökutat. Egyikük sem vetemedett azonban arra, hogy a cél érdekében számokkal, okiratokkal mesterkedjen egyesületünk történetének egyes részleteit 2- vagy 3-féle változatban, „csodakalapból” elővarázsoljon, vagy ami még ezeknél is elítélendőbb, hogy a Magyar Erdész Egylet megalakulásának történetéből rém- vagy kémregényt csináljon. Mindezt azonban megtette Király Pál az egyesületünk történetéről írott munkáiban. Senkinél nem található annyi ellenszenv, mondhatnám gyűlölet, mint Király Pál írásaiban, mind az MEE, mind ennek vezetősége ellen.

Különösen kilátszik a lóláb akkor, ha Király az MEE helyett, következetesen Ungarischer Forstvereint ír. Ezt annak ellenére teszi, hogy tudja, a Bach-korszakban alakult egyesületünk az akkori politikai viszonyok miatt, bár német nevet kényszerült felvenni, de magyar szövegben megalakulásától kezdve Magyar Erdész Egyletnek nevezték. Ugyanígy jár el, ha az MEE volt vezetőiről ír. Ha idegen hangzású nevük van, akkor ezeket német módra írja (először keresztnév, utána családi név), pedig tudja, hogy az említettek magyar szövegben nevüket mindig magyarosan, ékezettel írták. Mindkét esetben a magyartól eltérő idegenségüket akarja ezzel hangsúlyozni. Egyik cikkében „nem éppen magyaros hangzású” nevüket külön kiemeli. Remélem, hogy az „Aradi tizenháromnál” nem zavarja az a tény, hogy hétnek közülük „idegen hangzású” neve volt. Vagy az sem, hogy egyesületünk első elnöke Königsegg gróf után még volt egy pár „nem éppen magyaros hangzású” nevű elnökünk.

Meg szeretném jegyezni, hogy a Király által sokszor idézett – leginkább negatív értelemben – Königsegg grófnak (és ivadékaiknak) valószínű régebbi és több magyar vér folyt az ereiben, mint

esetleg az általa emlegetett „ősi magyar név hordozóiban”.

Königsegg gróf édesanyja: szül. Károlyi grófnő (a Károlyi család állítólag Pusztaszerig vezette vissza családfáját); felesége: szül. Csáky grófnő; egyik leánytestvére pedig Andrássy György grófhhoz ment férjhez. Itt erdészettörténeti szempontból (és emberi szempontból is) azonban sem ősi név, sem származás nem döntő, hanem csak az, mit tettek sokat idézett elődeink az akkori magyar erdőkért. Ezen a téren pedig Königsegg grófnak Smetáczek Ferencnek, Wessely Józsefnek, Helm Ervinnek, Greiner Lajosnak, Rowland Wilmosnak, Beiwinkler Károlynak, mint az MEE első vezetőinek „idegen hangzású nevük” ellenére sem, nincs miért szégyenkezniük. Annál jobban azonban Király Pálnak következő soraiért: „Az UFV-t bécsi kezdeményezés nyomán Bécsből érkezett minisztériumi főtisztviselők szervezték meg néhány idegen származású magyarországi kollaboráns segítségével”. Tisztában van Király Pál ezen állítások súlyával és gyalázatoságával? Mire alapozta Király Pál ezt az iszonyatos rágalmat? Ez is megudható cikkéből: „Az UFV alakuló gyűlése jegyzőkönyvének elemzéséből levont végkövetkeztetésemet adom közzé röviden.” Szabad Király Pált arra emlékeztetnem, hogy öt évvel ezelőtt ugyanennek az egyesületnek ugyanazon jegyzőkönyvét következőképpen elemezte: „Összesen 61 fő vett részt az ülésen, ám az okmányban ez is olvasható: 'A személyesen megjelentek mellett számosan jelentkeztek írásban a magyar szakemberek közül (70 személy), akik lelkesen üdvözölték a magyar erdészeti egyesület megalapítását'. (Kiemelés a szerző részéről.) Érdekessége még a német nyelvű iratnak, hogy a helyeslő felkiáltásokat magyar nyelven rögzítette: 'Éljen! Éljen!'

A köztudatba íródott sematikus történelemszemlélettel ellentétben ezen a közgyűlésen éppen a külföldről érkezett osztrák és cseh személyiségek voltak azok, akik a leghatározottabban foglaltak állást egy teljesen önálló magyar erdész egyesület mellett és a cseh egyesülethez, valamint az osztrák központ, birodalmi egyesülethez való csatlakozás ellen.”

Az elemzés további részében Király Pál még azt is megemlíti, hogy az egyesületnek „tisztességes céljai és vezetői voltak”. Ezen a közgyűlésen állítólag azt is „leszögezték, hogy az első alapelve: a Magyar Erdészegyesület kijelenti, hogy a magyar erdészeti ügyét szóval, írással és

tettekkel előmozdítja”. (Százharminc éves az OEE. E. L., 1996. február, 39–41. o.)

Az előbb idézettekhez csak annyit szeretnék hozzáfűzni, hogy öt éven belül ugyanazon témáról, ugyanazon személy tollából származó két, egymásnak ennyire ellentmondó elemzést, egyszerű „pálfordulások” jelenségével nem lehet megmagyarázni.

A Magyar Erdész Egylet keletkezésének igazi okát *Barta Béla* mondotta el egyesületünk már sokszor idézett 1866. december 9-i közgyűlésén. Bartának ez a beszéde megtalálható ezen közgyűlés itt mellékelt jegyzőkönyvében.

Eddig csak a Magyar Erdész Egylet és ennek vezetői ellen intézett vádakra válaszoltam. Mit válaszoljak azonban Király Pál ellenem intézett vádjaira? Mit lehet olyan vádakra válaszolni, amelyek egyedüli célja üres szövegekkel érzelmek felkorbácsolása? Király Pált ezen témában már régóta nem egy erdészettörténész tárgyilagos, minden részletet súlyának és jelentőségének megfelelően elemző szemlélete vezet, hanem pszichológiai kényszer. Ezen pszichológiai kényszer oka Király Pálnak az elmúlt rendszerben egyesületünk történetével foglalkozó írásaiban rejlik. Bizonyítja ezt azon védekezése, hogy „nem én találtam ki 1866-ot”. Ezután megemlíti, hogy az 1960-as években egyesületünk akkori vezetősége bízta meg őt az OEE százéves történetének megírásával. Nem azzal bízták meg, folytatja, „hogy derítsem ki: mikor alapították az OEE-t! Hanem azzal, hogy írjam meg az OEE 1866-tal kezdődő százéves történetét”. Mikor ezt a munkát megkezdte, akkor „magam is gyorsan felfedeztem mindazt, amiről ebben a vitában szó van” – írja. Mikor azonban egyesületünk alapítási dátumával való kételyeit közölte volt megbízóival, azok állítólag azt mondták: „az az egyesület (értsd alatta az MEE-t) nem az az egyesület, nem a mi egyesületünk, nem a mi jogelődünk.” Kételyei ellenére Király Pál elvállalta az OEE 100 éves történetének megírását és azt úgy írta meg, ahogy megbízói elvárták tőle. Ezzel rálépett arra az útra, amely az OEE 1870-ben jóváhagyott alapszabályát egyszerűen az 1866-os alapszabálynak „nyilvánította” ki. Ez az út vezetett az igazság további elferdítéséhez, az erőszakos belemagyarázásokhoz, csonkított idézetek vagy hazafiasnak tetsző frázisok gyakori használatához. Ez az út vezetett egyesületünk történetéről írt további cikkeiben újabb és újabb „bizonyítékok” költéséhez, akkor is, ha ezek homlokegyenest ellenkeznek előbbi állításaival szemben.

Ezek után az sem lep meg, hogy most saját nevével jelzett munkájának tartalmáért a felelősséget másokra akarja hátrítani. Azokra, akik „eligazították”. Azokra, akik munkáját „lektorálták”. Nem, mert azokért a dolgokért, amit egyesületünk történetével kapcsolatban különböző írásai között, azokért a felelősséget Király Pálnak magának kell vállalnia. Ugyanúgy felelősséget kell vállalni rágalmazásaiért is. Ha Király ezen mondatomból: „Elődeink minden emberi és szakmai nagyságuk mellett nem istenek voltak vagy szentek, hanem húsból-vérből való emberek, mindazon mulandósággal és tökéletlenséggel, ami ezzel jár”, azt a következtetést vonja le, hogy ezzel burkoltan azt állítom, szakmánk klasszikusai (Bedő, Divald, Wagner) „nem álltak becsvágyból hazudni, történelmet hamisítani.” Ha pedig ez így van, akkor Király Pál „konzekvenciaként” Bedő-, Wagner-szobrokat kíván eltávolítani, róluk elnevezett díjak kiosztását megszüntetni stb. Hasonló elbánást érdemelne szerinte a többi „cinkos” is. Király ezen állításai rágalmazás és demagógia egyben, a legelítélendőbb formában.

Az idézett mondatommal azt akartam kifejezni, hogy „nagyjaink” tettei és cselekedetei mögött is ott állt az ember, minden erényével és hibáival. Bedő esetében Király maga szolgál egy ilyen példára, amikor megemlíti, hogy Bedő „nem szívelte” Bund Károlyt, mert az, mikor egyesületünk titkári állását megpályázta, „szembeszállt Bedő azon kívánságával, hogy német nevét magyarra változtassa”. A kettőjük között lévő ellenszenv azonban nem lehetett nagy, mert Bedő sokat idézett cikkét: „Az OEE alakulásának idejéből” 1906-ban Bund Károly felkérésére írta meg. Egy hasonló kérésnek pl. 1882-ben Roxer Vilmos részéről sem Bedő, sem Divald nem tett eleget.

Ugyancsak rágalmazás, ha Király Pál azt állítja, hogy én előadásomban arra céloztam: „Divald Adolf nem lehetett valami erős jellem, mert szabadságharcos honvédtüzér múltja ellenére később mégis elfogadta I. Ferenc Józseftől a nemesi címet”.

Először is előadásom keretében ilyen megjegyzést nem tettem. (Ha tettem volna, benne lenne előadásom itt közölt szövegében.)

Az előadást követő vitában Király Pál felszólalása után hosszasan sorolta fel „megdönthetetlen bizonyítékait” és beszélt a szabadságharcos honvédtüzér, Divald Adolf érdemeiről, majd megdöbbenését fejezte ki amiatt, hogy én nagy elődeinkről azt mondtam: „minden em-

beri és (Lásd előbb)” Ezek után – az utolsó szó jogán tettem többek között azt a megjegyzést, hogy Divald Adolf nem ítélt el annyira a múltat, ha honvédtüzér múltja ellenére 3 évvel a kiegyezés után Ferenc Józseftől a nemesi cím adományozását elfogadta. Ezzel a megjegyzéssel nem „arra céloztam”, hogy Divald gyenge vagy erős jellem, hanem arra, hogy ember volt. Mivel felesége, szül. Nyári Clementina grófnő volt, így emberi hiúságának egy nemesi cím elfogadása biztos nem volt ellenszenves.

Ezek után minden kétséget kizáróan szeretnék annak kifejezést adni, hogy tisztelem és nagyra értékelem azt, amit Bedő, Divald, Wagner és társaik az akkori magyar erdőkért és egyesületünk érdekében tettek. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy mások érdemeit és munkásságát, akik ugyanezen a téren előttek és velük tevékenykedtek, nacionalista frázisokkal letagadjuk és emléküket egyesületünk múltjából kitöröljük. Ehhez sem Király Pálnak, sem másoknak nem volt, jelenleg sincs és a jövőben sem lehet joga.

Befejezésül szeretném Király Pált – az itt leírtakkal kapcsolatban – egy cikkére emlékeztetni, amit 1991-ben a Sopronban megtartott jubileumi közgyűlésen történt, zászlószentelési ünnepség határára írt. Ha a következő, tíz évvel ezelőtt írt sorait elolvassa, remélem, megtalálja a feleletet arra, hogy volt-e joga a „magyar erdészársadalomnak” a Magyar Erdész Egylet emlékezetéből kitörölni, avagy az OEE-nek magát a Magyar Erdész Egylettől „kollektívan” elhatárolni.

„De mi lesz most, az újabb rendszerváltás, az újabb zászlóbontás után? Még fülemben csengtek a főtűkárhelyettesnek a zászlószentelési ceremóniát bevezető szavai: a zászló egy közösség, a közösséghez tartozás szimbóluma. S a zászlóanya rövid, de komoly intehme: a legfontosabb, hogy segítük egymást. Ám, de valóban lesz-e a mostani zászló alatt helye minden szaktársunknak, aki az erdő ügyét a szívén viseli? Vajon lesz-e ismét szelektálás és milyen alapon, milyen szempontok szerint? S vajon ki vagy kik érzik magukban az isteni elbivatottságot arra, hogy betöltsék a mérleg nyelvének a szerepét annak eldöntésében, hogy kinek van és kinek nincs helye a zászló alatt? S egységes lesz-e a zászló tábora továbbra, és milyen lesz ez az egység? Az egy rímre bégező birkanýj egysége vagy a pluralizmus sok bangszimű kórusa?”

(Dr. Király Pál: Zászlószentelési mediatáció. E. L., 1991. szeptember, 268. o.)

Leopold Árpád